

RAPORT Z KONSULTACJI
dotyczących projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad
i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest
zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W dniu 19 czerwca 2017 r. projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych został przekazany do opiniowania partnerom społecznym (Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Związkowi Pracodawców Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan, Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej, Związkowi Rzemiosła Polskiego oraz Radzie Dialogu Społecznego).

Informacja o projekcie wraz z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag została przesłana do Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego, Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, Rzecznikowi Finansowemu, Związkowi Banków Polskich, Narodowemu Funduszowi Zdrowia i Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zgłoszone uwagi zostały przedstawione w tabeli „Zestawienie uwag”.

Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Federacja ZPOZ „Porozumienie Zielonogórskie” przekazali stanowisko o braku uwag do przedmiotowego projektu. Rada Nadzorcza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaopiniowała projekt pozytywnie.

W ramach procesu opiniowania i konsultacji z partnerami społecznymi uwagi do projektu zgłosiła Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”. Oceniała pozytywnie projekt rozporządzenia, wskazała, że projekt czytelnie określa zasady rozliczania/rozdysponowywania dokonanych wpłat składek. Rozliczanie kwoty wpłaty na należności o najwcześniejszym terminie płatności, a nie jak dotychczas wg oznaczenia wpłaty na dany miesiąc – zdaniem Związku – zdecydowanie ułatwi i uprości rozliczenia kont płatników składek. Zwiększy

wpływy składek do ZUS poprzez zmotywowanie znacznej grupy płatników składek do występowania o rozłożenie zaległych składek na raty, aby bieżące wpłaty rozliczały się na bieżące składki. Wylimitowane zostaną sytuacje opłacania składek przez dłużników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą tylko na bieżąco, w celu nabycia prawa do wypłaty świadczeń krótkoterminowych. Proponowane zmiany z pewnością poprawią kondycję FUS i ujednotoczą zasady rozliczeń składek w ZUS, płatnicy składek będą wykonywać jeden przelew do ZUS, zamiast trzech, czterech odrębnych przelewów.

Ponadto zgłoszono następujące uwagi szczegółowe:

1. „Czy zasadne jest zamieszczanie w nowym rozporządzeniu regulacji dotyczących rozliczania zasiłków i świadczeń rodzinnych. Pierwsze z ww. należności były wypłacane przez ZUS i rozliczane w dokumentach ubezpieczeniowych do 30 kwietnia 2004 r., a drugie do 31 sierpnia 2006 r. O ile w aktualnie jeszcze obowiązującym rozporządzeniu z dnia 18 kwietnia 2008 roku było to uzasadnione, gdyż płatnicy składek w roku 2008 r. mogli jeszcze rozliczyć wypłacone świadczenia, o tyle aktualnie nastąpiło już ich przedawnienie oraz przedawnienie składek za tamte lata. Gdyby nawet płatnik zaniżył składki na ubezpieczenia społeczne, wypłacając w sposób nienależny i rozliczając w ciężar składek zasiłki rodzinne czy świadczenia rodzinne to i tak brak jest możliwości ich dochodzenia od płatnika z uwagi na przedawnienie.”.

Podzielając opinię Związku, że ze względu na przedawnienie, nie ma aktualnie możliwości wypłacenia oraz dochodzenia zwrotu zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz świadczeń rodzinnych, wskazać należy, że przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie przewidują ograniczenia czasowego dotyczącego składania do ZUS korekt deklaracji rozliczeniowych. Ewentualne złożenie korekty przez płatnika, dokonanie jej np. z urzędu przez ZUS lub też w wyniku zakończenia postępowania sądowego musi zostać uwzględnione w algorytmach rozliczeniowych.

2. „Czy nie byłoby celowe dopisanie w rozporządzeniu, banków jako jeszcze jednej grupy płatników składek uprawnionych do składania więcej niż jednego kompletu dokumentów rozliczeniowych. Banki wypłacające emerytom świadczenia z zagranicy są zobowiązane do pobierania i przekazywania do ZUS składek na ubezpieczenie zdrowotne od tych świadczeń. Występuje więc sytuacja analogiczna, jak w przypadku powiatowych urzędów pracy, ośrodków pomocy społecznej, ZUS czy biur

emerytalnych, które obok składek za swoich pracowników rozliczają składki za świadczeniobiorców.”.

Nie zgłaszano Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej problemów z rozliczaniem składek na ubezpieczenie zdrowotne przez banki wypłacające świadczenia zagraniczne. Wskazać należy, że obecnie płatnicy składek posiadają techniczne możliwości składania kompletów dokumentów rozliczeniowych ZUS DRA z numerami 1-39 za pracowników, 40-49 z tytułu zatrudnionej nianie i 51-69 za świadczeniobiorców (np. składane przez banki za osoby pobierające świadczenia zagraniczne).

Dodatkowo należy podkreślić, że wskazany w rozporządzeniu tryb rozliczania składek dla zakresu 51 do 89 został zapisany dla płatników składek, którzy mają ustawowy obowiązek ustalania prawa, naliczania i wypłaty świadczeń a następnie realizują obowiązek rozliczania składek za świadczeniobiorców (ZUS, UP, MOPS). Wszystkie te podmioty są jednostkami administracji publicznej.

Dla Banku, obowiązek ten wynika, z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Art. 75. 1. Osoby pobierające emeryturę lub rentę zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, właściwy organ emerytalny lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia lub zaistniały zmiany dotyczące tego obowiązku.

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych odsyła odpowiednio do przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych.

Ponadto ostatnie 19 lat obowiązywania rozporządzenia w niezmiennym zakresie, nie stwarzało trudności ani problemów z rozliczaniem składek na zakresie 51 przez Banki.

Na przykładzie miesiąca czerwca br. obowiązek ten realizowało ok 30 banków, odprowadzając składki zdrowotne za ubezpieczonych w liczbie od 1 ubezpieczonego wykazanego w DRA {Bank Spółdzielczy} do 10.894 ubezpieczonych {PKO BP S.A} rozliczenia czerwca 2017 r. dotyczyły razem 16558 ubezpieczonych (dane robocze ZUS raport wg. stanu na 27.07).

3. „Czy zasadne jest prawo ubezpieczonego, zapisane w §28 ust. 5 do kwestionowania danych zapisanych na koncie płatnika składek na podstawie dokumentów sporządzonych przez ZUS z urzędu. O ile nie ulega wątpliwości jego prawo do kwestionowania zapisów na koncie ubezpieczonego (czyli swoim) to wydaje się, że nie ma podstaw do kwestionowania danych na koncie płatnika składek, które zawiera sumaryczne dane wszystkich ubezpieczonych rozliczanych przez danego płatnika składek. Jeśli błąd na koncie płatnika wynikał z błędu na koncie ubezpieczonego zgłaszającego nieprawidłowość to zostanie on automatycznie skorygowany również na koncie płatnika składek. Jeśli zaś błąd na koncie płatnika jest konsekwencją błędu na koncie innego ubezpieczonego to może go kwestionować sam zainteresowany (poprzez swoje konto ubezpieczonego) lub płatnik składek.”.

Konto płatnika składek zawiera wszelkie informacje dotyczące wszystkich osób ubezpieczonych – zgłoszonych do ubezpieczeń przez tego płatnika składek. Zmiana danych, informacji, podstaw wymiaru składki czy kwot składek na koncie płatnika powoduje automatycznie zmianę na koncie ubezpieczonego. Nie jest możliwa korekta czy zmiana danych tylko na jednym z tych kont. Stąd też umożliwia się ubezpieczonym kwestionowanie zapisów na obydwu kontach. Konto ubezpieczonego jest odzwierciedleniem – dla jednego konkretnego ubezpieczonego – zapisów na niekiedy kilku czy kilkunastu kontach płatników u których był zatrudniony.

Pozostałe podmioty nie przekazały swojej opinii do projektu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) z chwilą skierowania ww. projektu ustawy do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania, projekt ten został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie tej ustawy.